

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 10.9.2014
COM(2014) 570 final

2010/0208 (COD)

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

σχετικά με τη

**θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση εν όψει έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ όσον
αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν
την καλλιέργεια ΓΤΟ στην επικράτειά τους**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

σχετικά με τη

**θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση εν όψει έκδοσης οδηγίας του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/EK όσον
αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν
την καλλιέργεια ΓΤΟ στην επικράτειά τους**

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ημερομηνία διαβίβασης της πρότασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο (έγγραφο 2010/0208 COD):	14 Ιουλίου 2010
Ημερομηνία γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:	9 Δεκεμβρίου 2010
Ημερομηνία καθορισμού της θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση:	5 Ιουλίου 2011
Ημερομηνία διαβίβασης της τροποποιημένης πρότασης:	[*]
Ημερομηνία έκδοσης της θέσης του Συμβουλίου:	23 Ιουλίου 2014

- * Η Επιτροπή δεν συνέταξε τροποποιημένη πρόταση αλλά εξέφρασε τις απόψεις της σχετικά με τις τροπολογίες του Κοινοβουλίου στην «Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη συνέχεια που δόθηκε στις γνώμες και τα ψηφίσματα που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην περίοδο συνόδου του Ιουλίου 2011» [έγγραφο SP (2011)8072], το οποίο διαβιβάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 8 Σεπτεμβρίου 2011.

2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την έγκριση προϊόντων που αποτελούνται ή παράγονται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ). Η διαδικασία έγκρισης καλύπτει τη χρήση ΓΤΟ ως τροφίμων και ζωοτροφών, τη βιομηχανική επεξεργασία και καλλιέργεια καθώς και τα προϊόντα που παρασκευάζονται από ΓΤΟ για χρήση σε τρόφιμα και ζωοτροφές.

Το σύστημα έγκρισης της ΕΕ στοχεύει στην αποφυγή δυσμενών επιδράσεων των ΓΤΟ στην ανθρώπινη υγεία και στην υγεία των ζώων καθώς και στο περιβάλλον, δημιουργώντας παράλληλα μια εσωτερική αγορά για τα εν λόγω προϊόντα. Δύο νομοθετικές πράξεις, η οδηγία 2001/18/EK για τη σκόπιμη ελευθέρωση ΓΤΟ στο

περιβάλλον¹ και ο κανονισμός αριθ. (ΕΚ) 1829/2003 για τα γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές², προβλέπουν την έγκριση των ΓΤΟ πριν από τη διάθεση στην αγορά. Αμφότερες οι πράξεις ορίζουν επιστημονικά πρότυπα για την αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, την υγεία των ζώων και το περιβάλλον καθώς και απαιτήσεις επισήμανσης. Επιπλέον, ο κανονισμός αριθ. (ΕΚ) 1830/2003³ προβλέπει κανόνες σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και την επισήμανση των ΓΤΟ και σχετικά με την ιχνηλασιμότητα τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από ΓΤΟ.

Τον Μάρτιο του 2009 το Συμβούλιο απέρριψε τις προτάσεις της Επιτροπής με τις οποίες ζητήθηκε από την Αυστρία και την Ουγγαρία να άρουν τα εθνικά μέτρα διασφάλισης, καθώς σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) δεν διέθεταν την αναγκαία επιστημονική υποστήριξη που χρειαζόταν βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ. Στη συνέχεια, μια ομάδα 13 κρατών μελών⁴ κάλεσε την Επιτροπή να εκπονήσει προτάσεις για να δοθεί η ελευθερία στα κράτη μέλη να αποφασίζουν σχετικά με την καλλιέργεια των ΓΤΟ⁵.

Τον Σεπτέμβριο του 2009 στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για τη νέα Επιτροπή, τις οποίες παρουσίασε ο πρόεδρος Barroso, γινόταν αναφορά στην αρχή της επικουρικότητας στον τομέα των ΓΤΟ ως παράδειγμα όπου η ισορροπία ενδέχεται να μην είναι πάντα ορθή μεταξύ ενός πλαισίου της ΕΕ και της ανάγκης να ληφθεί υπόψη η πολυμορφία στην ΕΕ των 27 κρατών μελών. Σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, θα πρέπει να είναι δυνατό να συνδυαστεί ένα σύστημα έγκρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους ΓΤΟ, που να στηρίζεται σε επιστημονική βάση, με την ελευθερία των κρατών μελών να αποφασίζουν κατά πόσον επιθυμούν ή όχι να διατηρούν ΓΤ καλλιέργειες στο έδαφός τους.

Ο προτεινόμενος κανονισμός αντικατοπτρίζει αυτές τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές με την παροχή νομικής βάσης στο ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με τους ΓΤΟ, ώστε να επιτραπεί στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν, στο σύνολο ή σε τμήμα της επικράτειάς τους, την καλλιέργεια ΓΤΟ που έχουν εγκριθεί σε επίπεδο ΕΕ. Οι εν λόγω απαγορεύσεις ή περιορισμοί βασίζονται σε λόγους άλλους από εκείνους που καλύπτονται από την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου και του κινδύνου για την υγεία βάσει του συστήματος έγκρισης της ΕΕ.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

3.1. Γενικές παρατηρήσεις

Η πρόταση της Επιτροπής διαβιβάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο στις 14 Ιουλίου 2010. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατύπωσε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση στις 5 Ιουλίου 2011 και υποστήριξε τους κύριους στόχους της πρότασης της Επιτροπής, προτείνοντας 28 τροπολογίες.

Δεν εκδόθηκε τροποποιημένη πρόταση της Επιτροπής. Στο έγγραφο «*Ανακοίνωση της Επιτροπής για τη συνέχεια που δόθηκε στις γνώμες και τα ψηφίσματα που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην περίοδο συνόδου του Ιουλίου 2011*» [έγγραφο SP (2011)8072] που εστάλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 8 Σεπτεμβρίου 2011, η

¹ ΕΕ L 106 της 17.4.2001, σ. 1.

² ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 1.

³ ΕΕ L 268 της 18.10.2003, σ. 24.

⁴ AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL και SI.

⁵ Αντίστοιχες συζητήσεις πραγματοποιήθηκαν στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου της 2ας Μαρτίου, της 23ης Μαρτίου και της 25ης Ιουνίου 2009.

Επιτροπή ανέφερε ότι μπορεί να αποδεχτεί πλήρως, εν μέρει, επί της αρχής ή κατόπιν επαναδιατύπωσης 21 από τις 28 τροπολογίες, διότι θεωρεί ότι οι εν λόγω τροπολογίες θα μπορούσαν να διασαφηνίσουν ή να βελτιώσουν την πρόταση της Επιτροπής και ότι ήταν σύμφωνες με τους γενικούς στόχους της.

Πριν και μετά την έγκριση της θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, έλαβαν χώρα συζητήσεις στο Συμβούλιο με στόχο να εξευρεθεί μια κοινή θέση. Οι συζητήσεις αυτές ολοκληρώθηκαν με την έγκριση, με ειδική πλειοψηφία, μιας πολιτικής συμφωνίας στο Συμβούλιο Περιβάλλοντος της 12ης Ιουνίου 2014, που οδήγησε σε κοινή θέση του Συμβουλίου κατά τη διάρκεια του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κοινή θέση του Συμβουλίου αντικατοπτρίζει τους αρχικούς στόχους της πρότασης της Επιτροπής. Αν και σε ορισμένα σημεία η κοινή θέση διαφέρει από την αρχική πρόταση της Επιτροπής, η Επιτροπή είναι ικανοποιημένη γιατί καλύπτει όλα τα θέματα που κρίθηκαν ουσιώδη από την Επιτροπή κατά την έκδοση της πρότασής της.

3.2. Τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έγιναν αποδεκτές από την Επιτροπή και ενσωματώθηκαν πλήρως, εν μέρει ή επί της αρχής στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση

- **Αιτιολογικές σκέψεις**

Η τροπολογία 2, η οποία διευκρινίζει *συγκεκριμένες πτυχές της ενωσιακής εναρμονισμένης αξιολόγησης του περιβαλλοντικού κινδύνου* η οποία απαιτείται βάσει της οδηγίας 2001/18/EK, γίνεται δεκτή από την Επιτροπή. Η κοινή θέση του Συμβουλίου ενσωματώνει εν μέρει αυτή την τροπολογία στην τροποποιημένη **αιτιολογική σκέψη 2**, κάνοντας γενική παραπομπή στο παράρτημα II της οδηγίας 2001/18/EK.

Η τροπολογία 11, που αναφέρει ότι *είναι σημαντικό τα εθνικά μέτρα που περιορίζουν ή απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ να μην εμποδίζουν τη διεξαγωγή έρευνας στη βιοτεχνολογία*, γίνεται δεκτή από την Επιτροπή. Η εν λόγω τροπολογία ενσωματώθηκε πλήρως στη νέα αιτιολογική σκέψη 15 της κοινής θέσης του Συμβουλίου.

Η τροπολογία 44 περιλαμβάνει **απαίτηση για έγκριση επικαιροποιημένων κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου**, σε συνέχεια των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Περιβάλλοντος της 4ης Δεκεμβρίου 2008. Η συγκεκριμένη τροπολογία διευκρινίζει ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δεν πρέπει να βασίζονται μόνον στην αρχή της ουσιαστικής ισοδυναμίας ή την έννοια μιας συγκριτικής αξιολόγησης ασφάλειας. Το μέρος αυτό της τροπολογίας μπορεί να γίνει αποδεκτό υπό την επιφύλαξη αναδιατύπωσης για να διευκρινιστεί ότι η νομική βάση για την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου παραμένει στο παράρτημα II της οδηγίας 2001/18/EK, που ορίζει ότι «*η σύγκριση των χαρακτηριστικών του/των ΓΤΟ με εκείνα που εμφανίζει ο μη τροποποιημένος οργανισμός υπό αντίστοιχες συνθήκες ελευθέρωσης ή χρήσης, βοηθά στον εντοπισμό των συγκεκριμένων δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων που προκύπτουν από τη γενετική αλλοίωση*». Στην αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου είναι σκόπιμο να αξιοποιούνται προηγούμενες γνώσεις και εμπειρία και να χρησιμοποιείται το κατάλληλο μέτρο σύγκρισης προκειμένου να επισημανθούν οι διαφορές που συνδέονται με το ΓΤ φυτό στο περιβάλλον/στα περιβάλλοντα υποδοχής. Επιπλέον, οι

κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση του κινδύνου που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια του 2012 ακολουθούν μια προσέγγιση που είναι συνεπής με εκείνη της EFSA, δηλαδή σταδιακή και κατά περίπτωση, με βάση συγκριτική ανάλυση και με κάλυψη των ίδιων επτά τομέων κινδύνου. Η κοινή θέση του Συμβουλίου ενσωματώνει εν μέρει αυτό το τμήμα της τροπολογίας 44 στο νέο **άρθρο 2** της τροποποιητικής οδηγίας, το οποίο απαιτεί από την Επιτροπή να υποβάλλει έκθεση στην οποία θα καταγράφεται η πρόοδος που σημειώνεται προς την κατεύθυνση του να αποκτήσουν κανονιστικό χαρακτήρα οι ενισχυμένες κατευθυντήριες γραμμές της EFSA του 2010 σχετικά με την αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου από γενετικώς τροποποιημένα φυτά.

- ***Συμπερίληψη ενδεικτικού καταλόγου των λόγων που δικαιολογούν μέτρα εξαίρεσης***

Η εκτίμηση των πιθανών κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου και των ζώων και για το περιβάλλον από τη σκόπιμη ελευθέρωση ΓΤΟ είναι πλήρως εναρμονισμένη μέσω του παραρτήματος II της οδηγίας 2001/18/EK. Το πεδίο εφαρμογής της αξιολόγησης των ΓΤΟ που προορίζονται για καλλιέργεια καλύπτει όλους τους πιθανούς τομείς των περιβαλλοντικών κινδύνων για το σύνολο του εδάφους της ΕΕ, μεταξύ άλλων και σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Εξετάζει, για παράδειγμα, την αξιολόγηση της επιθετικότητας ή της ανθεκτικότητας ενός συμβάντος γενετικής τροποποίησης, τη δυνατότητα διασταύρωσης με εγχώρια καλλιεργημένα ή άγρια φυτά, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη συνεχιζόμενη επιστημονική αβεβαιότητα. Ένας ΓΤΟ μπορεί να εγκρίνεται μόνον εάν η αξιολόγηση κινδύνου καταλήξει στο συμπέρασμα, ιδίως μετά από εξέταση των ανωτέρω στοιχείων, ότι ο ΓΤΟ είναι ασφαλής για την υγεία του ανθρώπου και των ζώων και για το περιβάλλον.

Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ότι τα μέτρα των κρατών μελών που περιορίζουν ή απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ με βάση την πρόταση αυτή (τα επιλεγόμενα «μέτρα εξαίρεσης») πρέπει να βασίζονται σε λόγους άλλους από εκείνους που συνδέονται με την εκτίμηση των δυσμενών επιδράσεων στην υγεία και στο περιβάλλον, οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν από τη σκόπιμη ελευθέρωση των ΓΤΟ ή τη διάθεσή τους στην αγορά. Ως εκ τούτου οι **τροπολογίες 5, 8, 10, 41, 47** μπορούν να γίνουν δεκτές από την Επιτροπή με αναδιατύπωση για να καταστεί σαφές ότι οι λόγοι που επικαλούνται τα κράτη μέλη για να δικαιολογήσουν τα μέτρα εξαίρεσης δεν αντιβαίνουν προς την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού κινδύνου σε ολόκληρη την ΕΕ. Η κοινή θέση του Συμβουλίου εισάγει, στις τροποποιημένες **αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11** και στο νέο **άρθρο 26β παράγραφος 3** της τροποποιημένης οδηγίας, έναν διαφορετικό ορισμό των λόγων σχετικά με στόχους περιβαλλοντικής πολιτικής, που εξασφαλίζει ότι δεν υπάρχει σύγκρουση με την ενωσιακή αξιολόγηση περιβαλλοντικών κινδύνων σε επίπεδο κρατών μελών: «*στόχους περιβαλλοντικής πολιτικής διαφορετικούς από τα στοιχεία που αξιολογούνται βάσει της οδηγίας 2001/18/EK και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003*». Η Επιτροπή θεωρεί ότι η διατύπωση που προτείνεται από το Συμβούλιο είναι σύμφωνη με τον στόχο της πρότασης. Κατά τα λοιπά, η Επιτροπή μπορεί να αποδεχθεί τους λόγους που δεν σχετίζονται με περιβαλλοντικές διαστάσεις, οι οποίοι προτείνονται είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είτε από το Συμβούλιο, δεδομένου ότι είναι σε γενικές γραμμές όμοιοι ως προς την ουσία.

- *Άλλες τροποποιήσεις του προτεινόμενου νέου άρθρου 26β της τροποποιημένης οδηγίας*

Η Επιτροπή συμφωνεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι είναι σημαντική η έγκαιρη διάθεση στους ενδιαφερόμενους παράγοντες (περιλαμβανομένων των καλλιεργητών) **των αναγκαίων πληροφοριών σχετικά με κάθε περιορισμό ή απαγόρευση** της καλλιέργειας ΓΤΟ στο έδαφος ενός κράτους μέλους, και η παροχή επαρκούς χρόνου ώστε οι εν λόγω φορείς να προσαρμόσουν και να ολοκληρώσουν την τρέχουσα περίοδο βλάστησης, όταν τα μέτρα αφορούν τους ΓΤΟ που έχουν ήδη εγκριθεί σε επίπεδο Ένωσης (**τροπολογίες 7, 17, 43**). Η κοινή θέση του Συμβουλίου ενσωματώνει τις διατάξεις των εν λόγω τροπολογιών στη νέα **αιτιολογική σκέψη 21**, καθώς και στο νέο **άρθρο 26β παράγραφοι 4 και 5 και στο νέο άρθρο 26γ παράγραφοι 3 και 5** της τροποποιημένης οδηγίας (με εξαίρεση τις υποχρεώσεις πληροφόρησης προς τους καλλιεργητές).

Η Επιτροπή αποδέχεται την ειδική αναφορά στη σημασία της συμφωνίας των εθνικών μέτρων με την **αρχή της αναλογικότητας (τροπολογία 20)**. Η τροπολογία αυτή ενσωματώθηκε πλήρως από το Συμβούλιο στη νέα **αιτιολογική σκέψη 13** και στο νέο **άρθρο 26β παράγραφος 3** της τροποποιημένης οδηγίας.

- *Τροποποίηση άλλων άρθρων της οδηγίας 2001/18/ΕΚ*

Η **τροπολογία 26** σχετικά με την **έναρξη ισχύος του κανονισμού** γίνεται δεκτή από την Επιτροπή. Η κοινή θέση του Συμβουλίου ενσωματώνει πλήρως την τροπολογία αυτή στο νέο **άρθρο 3** της τροποποιητικής οδηγίας.

3.3. Τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που απορρίφθηκαν από την Επιτροπή και ενσωματώθηκαν πλήρως, εν μέρει ή επί της αρχής στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση

- *Τροποποίηση άλλων άρθρων της οδηγίας 2001/18/ΕΚ*

Η Επιτροπή δεν αποδέχεται την **τροπολογία 12** που τροποποιεί το άρθρο 22 της οδηγίας 2001/18/ΕΚ σχετικά με την **ελεύθερη κυκλοφορία**, επειδή η πρόταση θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να περιορίζουν μόνο την καλλιέργεια ΓΤΟ στο έδαφός τους, και όχι το εμπόριο ή την εισαγωγή γενετικά τροποποιημένων ή συμβατικών σπόρων, τροφίμων και ζωοτροφών. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει τη χρησιμότητα της σαφούς αναφοράς ότι η πρόταση δεν επηρεάζει δυσμενώς τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Επομένως, αποδέχεται την τροποποιημένη διατύπωση από το Συμβούλιο των **αιτιολογικών σκέψεων 13 και 18**, καθώς και τα νέα **άρθρα 26β παράγραφος 9 και 26γ παράγραφος 6** της τροποποιημένης οδηγίας για την ελεύθερη κυκλοφορία και την εισαγωγή εγκεκριμένων ΓΤΟ σε όλα τα κράτη μέλη και τη χρήση τους στα κράτη μέλη τα οποία δεν περιορίζουν, ούτε απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ, και τη νέα **αιτιολογική σκέψη 20** όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των συμβατικών σπόρων, του φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού και του προϊόντος της συγκομιδής.

3.4. Τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έγιναν αποδεκτές από την Επιτροπή πλήρως, εν μέρει ή επί της αρχής, αλλά δεν ενσωματώθηκαν στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση

- *Αιτιολογικές σκέψεις*

Η τροπολογία 4, που αφορά τη σημασία της *συλλογής των αποτελεσμάτων της έρευνας*, γίνεται δεκτή.

Η Επιτροπή αποδέχεται τις διατάξεις της **τροπολογίας 44** που αναφέρεται στη δημιουργία ενός *εκτεταμένου δικτύου επιστημονικών οργανώσεων* και στην *ανεξάρτητη έρευνα* σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους που ενέχει η σκόπιμη ελευθέρωση ή η διάθεση στην αγορά ΓΤΟ.

- **Τροποποιήσεις του προτεινόμενου νέου άρθρου 26β της τροποποιημένης οδηγίας**

Η τροπολογία 40, που διευκρινίζει την *ανάγκη για μια εξέταση κατά περίπτωση* πριν από τη θέσπιση εθνικών μέτρων, μπορεί να γίνει δεκτή.

Η τροπολογία 42, που ζητεί μια *εκ των προτέρων ανεξάρτητη ανάλυση κόστους-ωφελείας* των εθνικών μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τις εναλλακτικές δυνατότητες, μπορεί να γίνει δεκτή.

Η τροπολογία 19, που απαιτεί τα εθνικά μέτρα να έχουν αποτελέσει αντικείμενο *εκ των προτέρων δημόσιας διαβούλευσης* ελάχιστης διάρκειας τριάντα ημερών, μπορεί να γίνει δεκτή.

Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η σημασία των τριών προαναφερόμενων τροπολογιών θα πρέπει να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα της κοινής θέσης του Συμβουλίου, η οποία προτείνει τη μετατροπή του κανονισμού σε οδηγία, γεγονός που συνεπάγεται ότι η επιλογή της μορφής και των μεθόδων εναπόκειται στα κράτη μέλη.

- **Τροποποίηση άλλων άρθρων της οδηγίας 2001/18/EK**

Η Επιτροπή αποδέχεται επί της αρχής την τροποποίηση του άρθρου 26α της οδηγίας (**τροπολογίες 6, 14**) που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν *μέτρα συνύπαρξης* για την πρόληψη της ακούσιας παρουσίας των ΓΤΟ εντός της επικρατείας τους και σε παραμεθόριες περιοχές γειτονικών κρατών μελών, παρόλο που η ισχύουσα νομοθεσία δεν προβλέπει υποχρεώσεις στον τομέα αυτόν. **Η τροπολογία 9**, που υπογραμμίζει τη σημασία των αποτελεσματικών *μέτρων προς αποφυγή διαμεθοριακών μολύνσεων*, μπορεί επίσης να γίνει δεκτή. Η κοινή θέση του Συμβουλίου εξετάζει επίσης τα μέτρα συνύπαρξης, με αναφορά, στη νέα *αιτιολογική σκέψη 22*, της σύστασης της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 2010, που παρέχει μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές στα κράτη μέλη για την ανάπτυξη μέτρων συνύπαρξης, μεταξύ άλλων σε μεθοριακές περιοχές. Η Επιτροπή αποδέχεται αυτή τη διατύπωση, η οποία αντικατοπτρίζει την ισχύουσα νομοθεσία και αντιστακτά την πολυμορφία των θέσεων των κρατών μελών σχετικά με το θέμα αυτό. Η Επιτροπή θα ήθελε να παρατηρήσει ότι η τροποποίηση του άρθρου 25 της οδηγίας, που αφορά τη σημασία της *πρόσβασης στο υλικό που απαιτείται για ανεξάρτητη έρευνα* δεν είναι συναφής με τους στόχους της πρότασης (**τροπολογία 13**). Ωστόσο, η Επιτροπή αποδέχεται επί της αρχής αυτή την τροπολογία, υπό την προϋπόθεση ότι είναι συμβατή με τη νομική βάση της πράξης.

3.5. **Τροπολογίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που απορρίφθηκαν από την Επιτροπή και δεν ενσωματώθηκαν στη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση**

- **Νομική βάση**

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η πρόταση θα πρέπει να βασίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι τροποποιεί την οδηγία 2001/18/EK, η οποία με τη σειρά της βασίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, και επειδή σκοπός της οδηγίας είναι να εξασφαλιστεί η ομαλότερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Ακόμη και αν εγκριθούν οι **τροπολογίες 8 και 47** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που εισάγουν τη δυνατότητα απαγόρευσης της καλλιέργειας για λόγους που συνδέονται με το περιβάλλον, το κέντρο βάρους της πρότασης και της οδηγίας όπως έχει τροποποιηθεί θα εξακολουθήσει να είναι η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν κάνει δεκτή την **τροπολογία 1**.

- **Αιτιολογικές σκέψεις**

Ο στόχος της πρότασης της Επιτροπής είναι να **επιτρέψει εθνικούς περιορισμούς ή απαγορεύσεις με βάση λόγους άλλους από τους κινδύνους**, οι οποίοι εξετάζονται στο πλαίσιο της αξιολόγησης περιβαλλοντικού κινδύνου σε ολόκληρη την ΕΕ. Η αρχή της προφύλαξης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 2001/18/EK (σύμφωνα με την αιτιολογική της σκέψη 8), αλλά δεν αφορά τον προτεινόμενο κανονισμό. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν κάνει δεκτή την **τροπολογία 46**.

- **Τροποποιήσεις του προτεινόμενου νέου άρθρου 26β της τροποποιημένης οδηγίας**

Η **τροπολογία 51** αναφέρεται στη **δυνατότητα των περιφερειών εντός των κρατών μελών να θεσπίζουν περιορισμούς ή απαγορεύσεις** στο έδαφός τους. Πρόκειται για μια πτυχή που αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των περιφερειακών/τοπικών οντοτήτων εντός των κρατών μελών· το θέμα εμπίπτει στο συνταγματικό τους δίκαιο, στο οποίο το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί να παρέμβει. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν κάνει δεκτή την τροπολογία αυτή.

Η **τροπολογία 22 για τον περιορισμό της διάρκειας των μέτρων των κρατών μελών στα πέντε έτη** -ενώ η διάρκεια της έγκρισης που χορηγείται για ένα συγκεκριμένο ΓΤΟ σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ είναι 10 έτη- δεν συνάδει με τους στόχους της πρότασης, που συνίστανται στην παροχή στα κράτη μέλη του ευρύτερου δυνατού φάσματος νομικά ορθών λύσεων για τον περιορισμό ή την απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ, ούτε με το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά δικαιολογούνται από λόγους δημόσιου συμφέροντος, οι οποίοι μπορεί να παραμείνουν αμετάβλητοι καθ' όλη την πενταετή περίοδο. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν κάνει δεκτή την τροπολογία αυτή.

Η **τροπολογία 23 διαγράφει τη λέξη «αιτιολογημένα» από την αναφορά στα μέτρα που εγκρίνουν τα κράτη μέλη**. Η Επιτροπή δεν κάνει δεκτή αυτή τη διαγραφή, επειδή οι περιορισμοί ή οι απαγορεύσεις πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένοι/-ες και δικαιολογημένοι/-ες σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες.

- **Προσθήκη νέου άρθρου στην οδηγία 2001/18/EK**

Η **τροπολογία 24**, με την οποία εισάγεται στην οδηγία 2001/18/EK νέο άρθρο σχετικά με τις απαιτήσεις περί ευθύνης, δεν συνδέεται άμεσα με τον στόχο της πρότασης. Η Επιτροπή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι οι ΓΤΟ καλύπτονται από την οδηγία 2004/35/EK σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά

την πρόληψη και την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών⁶. Η εν λόγω οδηγία λαμβάνει δεόντως υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», όπως αναφέρεται στη Συνθήκη και σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, τα ζητήματα της ευθύνης και της αποζημίωσης που οφείλονται σε καταστάσεις οι οποίες καλύπτονται από το άρθρο 26α της οδηγίας 2001/18/EK (δηλαδή οικονομικές απώλειες των γεωργών/φορέων εκμετάλλευσης λόγω της ακούσιας παρουσίας εγκεκριμένων ΓΤΟ σε άλλα προϊόντα) εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, όπως αναγνωρίζεται στη σύσταση της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 2010, σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ. Πράγματι, παρόλο που υπάρχουν παραδείγματα διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας για την οικονομική ευθύνη και τις χρηματικές αντισταθμίσεις σε ορισμένους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Συνθηκών, τα ζητήματα αυτά συνήθως δεν καλύπτονται από την ενωσιακή νομοθεσία, δεδομένης της αρχής της επικουρικότητας και λόγω των μεγάλων διαφορών μεταξύ των κρατών μελών στους τομείς του αστικού και του ποινικού δικαίου. Η Επιτροπή υποστηρίζει τον καθορισμό, από τα κράτη μέλη, κανόνων για τη θέσπιση συστημάτων αντιστάθμισης για οικονομικές απώλειες που οφείλονται σε τυχαία παρουσία εγκεκριμένων ΓΤΟ. Ωστόσο, η τρέχουσα διατύπωση της τροπολογίας πρέπει να αποσαφηνιστεί, καθώς συνδυάζει στοιχεία που αφορούν την ευθύνη και την αποζημίωση και, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή με την παρούσα μορφή.

3.6. Νέες διατάξεις τις οποίες εισήγαγε το Συμβούλιο

- ***Οδηγία αντί κανονισμού***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου μετατρέπει τον προτεινόμενο κανονισμό σε οδηγία, κατ' εφαρμογή της αρχής του επίσημου παραλληλισμού. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρόταση είναι μια άτυπη πράξη η οποία δεν επιβάλλει άμεσες υποχρεώσεις σε τρίτους (όπως συμβαίνει κατά κανόνα με έναν κανονισμό) και ότι δεν ορίζει ούτε κάποιο αποτέλεσμα το οποίο θα πρέπει να επιτύχουν τα κράτη μέλη (όπως συμβαίνει κατά κανόνα με μια οδηγία): παρέχει απλώς στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ενεργήσουν, εφόσον το επιθυμούν. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εφαρμογή της αρχής του επίσημου παραλληλισμού, δηλαδή η τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/EK με οδηγία, μπορεί να γίνει αποδεκτή.

- ***Περιορισμός του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής της αίτησης (στάδιο 1)***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει μια διαδικασία δύο διαδοχικών σταδίων η οποία επιτρέπει στα κράτη μέλη να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν την καλλιέργεια ενός ΓΤΟ:

Πρώτον, η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στο **νέο άρθρο 26β παράγραφοι 1 και 2** της τροποποιημένης οδηγίας ότι τα κράτη μέλη, εφόσον επιθυμούν να περιορίσουν ή να απαγορεύσουν την καλλιέργεια ενός ΓΤΟ σε τμήμα ή στο σύνολο της επικράτειάς τους, πρέπει να ζητήσουν από τον αιτούντα, μέσω της Επιτροπής, να αποκλείσει την επικράτειά τους από το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά την καλλιέργεια (το αποκαλούμενο «στάδιο 1»). Δεύτερον, η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στο **νέο άρθρο 26β**

⁶

βλέπε σημείο 11 του παραρτήματος III της οδηγίας 2004/35/EK.

παράγραφος 3 της τροποποιημένης οδηγίας ότι, σε περίπτωση ρητής άρνησης του αιτούντα στο στάδιο 1, τα κράτη μέλη θα μπορούν να θεσπίσουν μέτρα που περιορίζουν ή απαγορεύουν την καλλιέργεια ενός συγκεκριμένου ΓΤΟ μετά την έγκρισή του (το αποκαλούμενο «στάδιο 2» ή «μέτρα εξαίρεσης») με βάση έναν κατάλογο λόγων άλλων από την αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου, σύμφωνα με την αρχική πρόταση.

Η Επιτροπή δέχεται την κοινή θέση του Συμβουλίου για τη θέσπιση διαδικασίας δύο διαδοχικών σταδίων (κατά τη στιγμή του ορισμού του πεδίου της αίτησης από τον αιτούντα και μετά την έγκριση του ΓΤΟ), ώστε να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ, δεδομένου ότι με αυτή τη διαδικασία διευρύνεται το φάσμα των εργαλείων για τον περιορισμό ή την απαγόρευση της καλλιέργειας ΓΤΟ και διασφαλίζεται το δικαίωμα των κρατών μελών να αποφασίζουν σχετικά με την καλλιέργεια ΓΤΟ με βάση λόγους δημόσιου συμφέροντος ανεξάρτητα από τη θέση του αιτούντος/κατόχου έγκρισης. Επιπλέον, η προθεσμία για την υποβολή αίτησης περιορισμού του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής (το αργότερο 30 ημέρες μετά την επιστημονική γνώμη της EFSA) αφήνει αρκετά χρονικά περιθώρια στα κράτη μέλη για να αποφασίσουν εάν επιθυμούν να κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας, δεδομένου ότι μπορούν να υποβάλουν αίτηση ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης κινδύνου από την EFSA, μιας διαδικασίας που μπορεί να διαρκέσει πολλούς μήνες/πολλά χρόνια.

- ***Μέτρα εξαίρεσης — διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται πριν από την έγκριση***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στο νέο **άρθρο 26β παράγραφος 4** της τροποποιημένης οδηγίας ότι τα κράτη μέλη που προτίθενται να θεσπίσουν α) μέτρα εξαίρεσης μετά την έγκριση (στάδιο 2), κοινοποιούν πρώτα στην Επιτροπή σχέδιο αυτών των μέτρων και η Επιτροπή διαθέτει 75 ημέρες για να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις που θεωρεί απαραίτητες. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, το κράτος μέλος δεν εγκρίνει ούτε εφαρμόζει αυτά τα μέτρα. Κατά τη λήξη του χρονικού διαστήματος των 75 ημερών, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να θεσπίσει τα μέτρα είτε με τη μορφή που προτάθηκαν αρχικά, είτε όπως τροποποιήθηκαν για να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής. Η Επιτροπή αποδέχεται αυτή την τροπολογία της κοινής θέσης του Συμβουλίου, η οποία είναι σύμφωνη με την προσέγγιση που προτάθηκε από την Επιτροπή.

- ***Προθεσμία δύο ετών για τη θέσπιση μέτρων εξαίρεσης***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου ορίζει στην **τροποποιημένη αιτιολογική σκέψη 14 και στο νέο άρθρο 26β παράγραφος 4** της τροποποιημένης οδηγίας ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα εξαίρεσης, το αργότερο εντός δύο ετών μετά την ημερομηνία χορήγησης της συγκατάθεσης/έγκρισης για τον ΓΤΟ. Η Επιτροπή αποδέχεται την εν λόγω διάταξη, η οποία έχει ως στόχο να παράσχει μεγαλύτερη προβολή/προβλεψιμότητα στους φορείς εκμετάλλευσης (περιλαμβανομένων των γεωργών) σχετικά με τα μέτρα εξαίρεσης που αναμένεται να θεσπιστούν από τα κράτη μέλη.

- ***Μεταβατικά μέτρα***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στην **αιτιολογική σκέψη 21 και στο νέο άρθρο 26γ** της τροποποιημένης οδηγίας ένα μεταβατικό μέτρο διάρκειας έξι μηνών, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις διατάξεις της οδηγίας για τους ΓΤΟ που είχαν ήδη εγκριθεί πριν από την έναρξη ισχύος της (αραβόσιτος MON 810), ή για ΓΤΟ για τους οποίους η αίτηση βρίσκεται επί του παρόντος σε προχωρημένο στάδιο. Η Επιτροπή αποδέχεται αυτή τη διάταξη, δεδομένου ότι είναι αναγκαία στο πλαίσιο της σύνδεσης μεταξύ των σταδίων 1 και 2: 1) δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί το στάδιο 2 χωρίς να έχει χρησιμοποιηθεί πρώτα το στάδιο 1 και 2) το στάδιο 1 μπορεί να εφαρμοστεί μόνο όταν η αίτηση εκκρεμεί για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει επίσης ότι τα μεταβατικά μέτρα δεν θίγουν την καλλιέργεια εγκεκριμένων ΓΤ σπόρων προς σπορά και πολλαπλασιαστικού υλικού που είχαν φυτευτεί νομότυπα πριν από τον περιορισμό ή την απαγόρευση καλλιέργειας του ΓΤΟ. Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτή τη διάταξη, η οποία παρέχει ασφάλεια δικαίου στους γεωργούς που φύτευσαν και συγκόμισαν τους οικείους ΓΤΟ πριν από την εφαρμογή των μέτρων περιορισμού ή απαγόρευσης της καλλιέργειας.

- ***Δυνατότητα κράτους μέλους να μεταβάλει τη θέση του σχετικά με την καλλιέργεια ενός ΓΤΟ κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος της έγκρισης***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στο νέο **άρθρο 26β παράγραφοι 5 και 7** της τροποποιημένης οδηγίας ότι, μετά την έγκριση ενός ΓΤΟ και όχι νωρίτερα από δύο έτη μετά την εν λόγω ημερομηνία, ένα κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα (επαν)έναρξης της διαδικασίας σταδίου 1 - σταδίου 2 για την εφαρμογή ή την παράταση της απαγόρευσης καλλιέργειας σε τμήμα ή στο σύνολο της επικράτειάς του, εάν αιτιολογείται από νέες αντικειμενικές συνθήκες. Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει επίσης ότι η δυνατότητα αυτή που παρέχεται στα κράτη μέλη «δεν θίγει την καλλιέργεια οιασδήποτε εγκεκριμένων ΓΤΟ σπόρων σποράς και φυτικού πολλαπλασιαστικού υλικού που φυτεύτηκαν νομότυπα πριν από την έγκριση της αναπροσαρμογής».

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει επίσης στο νέο **άρθρο 26β παράγραφοι 6 και 7** της τροποποιημένης οδηγίας ότι τα κράτη μέλη που επιθυμούν να επανενταχθεί τμήμα ή το σύνολο της επικράτειάς τους στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της έγκρισης ενός ΓΤΟ, μπορούν να το πράξουν με απλουστευμένη διαδικασία.

Η Επιτροπή αποδέχεται αυτές τις νέες διατάξεις, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη διεύρυνση του φάσματος των δυνατοτήτων που προσφέρονται στα κράτη μέλη για να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ, ενώ παράλληλα διατηρούν τα δικαιώματα των γεωργών οι οποίοι είχαν φυτεύσει νομίμως ΓΤΟ πριν από την απαγόρευσή τους.

- ***Υποχρέωση υποβολής εκθέσεων***

Η κοινή θέση του Συμβουλίου προβλέπει στο νέο **άρθρο 2** της τροποποιητικής οδηγίας ότι «το αργότερο εντός τεσσάρων ετών μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη χρήση της παρούσας οδηγίας από τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των διατάξεων που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια ΓΤΟ στο σύνολο ή σε τμήμα της επικράτειάς τους και με την ομαλή

λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτή η έκθεση μπορεί να συνοδεύεται από τυχόν νομοθετικές προτάσεις που η Επιτροπή θεωρεί ενδεδειγμένες. Η Επιτροπή καταγράφει επίσης στην έκθεσή της την πρόοδο που σημειώνεται προς την κατεύθυνση του να αποκτήσουν κανονιστικό χαρακτήρα οι ενισχυμένες κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής του 2010 σχετικά με την αξιολόγηση περιβαλλοντικού κινδύνου από γενετικά τροποποιημένα φυτά». Η Επιτροπή αποδέχεται αυτή την τροπολογία στην κοινή θέση του Συμβουλίου.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κοινή θέση που εξέδωσε το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία στις 23 Ιουλίου 2014 αντικατοπτρίζει τους αρχικούς στόχους της πρότασης της Επιτροπής και λαμβάνει υπόψη πολλές ανησυχίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω, η Επιτροπή αποδέχεται την κοινή θέση του Συμβουλίου.